

Ročník II.

2015

Lomanský Nepravidelník

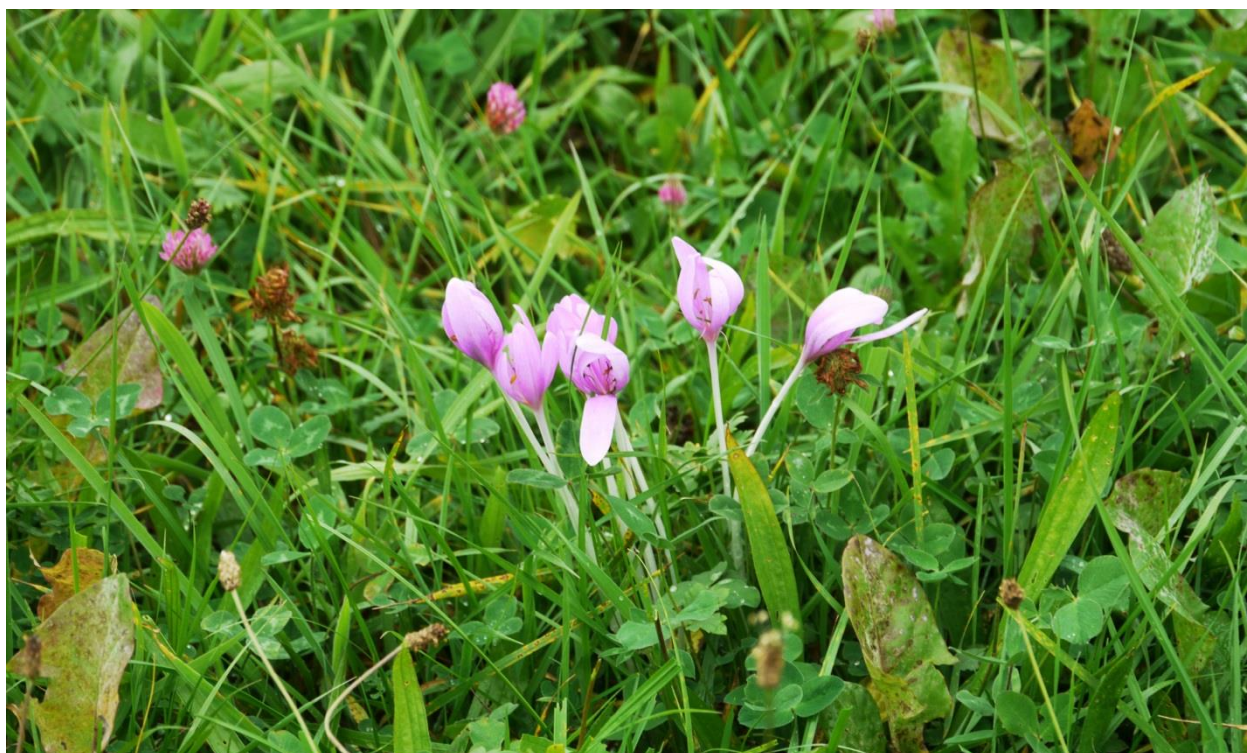
17 11.10.2015 - OCÚNY

Ocúnová louka. Takovou máme v našem NaPaLo. Stovky ocúnů jakoby podzimní vítr rozfoukal na všechny strany. Veliká krása, kvůli které louku ani neposekali. Podzim předvádí všechny své trumfy a zde se mu to opravdu daří. Víme o několika lokalitách, kde ocúny jsou. Doufáme, že nebudou objeveny někým, kdo by usoudil, že mu na jeho zahrádce chybějí a rozhodl by se nějaké vyrýt.

Ocún jesenní (Colchicum autumnale) vykvetá na podzim z hlízky ukryté zhruba 15 cm pod zemí. Listy mu dorůstají až na jaře. Fialový květ tohoto ocúnu je díky dlouhé trubce zasahující až k podzemní cibulce považován za nejdelší ze všech evropských rostlinných druhů.

*Ocúnům vyhovuje slunné stanoviště a výživná těžší půda. Je jedovatý. O jedovatosti ocúnu věděli již staří Řekové. Vysloužil si u nich proto přezdívku **ephemeron** (řecky = jediný den trvající). Řekové se domnívali, že ten, kdo požil ocúnové hlízy, zemře ještě téhož dne.*

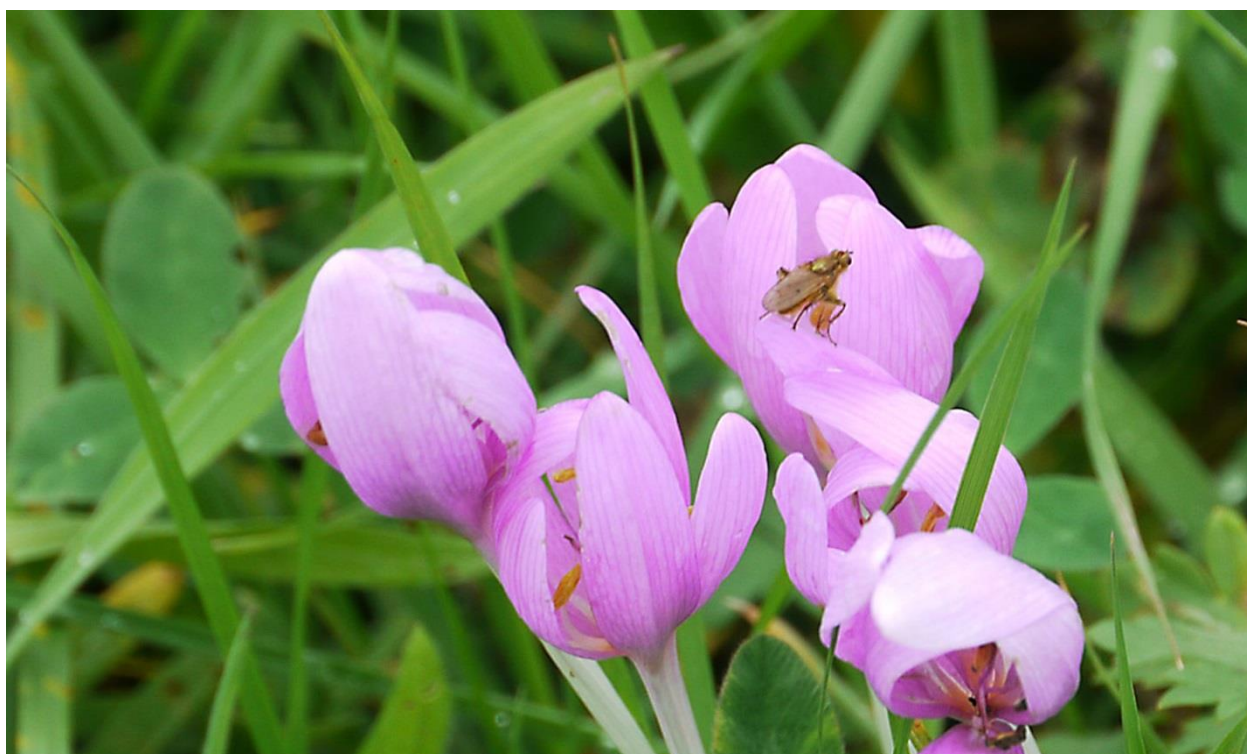
Celá rostlina je prudce jedovatá - obsahuje prudce toxické alkaloidy. Nejvýznamnější z nich je kolchicin. Nejvíce ho je přítomno v semenech. Nejméně jej obsahují listy, které se neobjevují na podzim, ale až na jaře dalšího roku. **Otrava ocúnem je velmi zákeřná tím, že se projevuje až po několika hodinách** (pálení v krku, dávení). **Zajímavost:** Latinské jméno *Colchicum* dostala tato rostlina podle oblasti Kolchis u Černého moře. Zde podle pověsti připravovala pověstná travička Médea jed a z několika na zem spadlých kapek vyrostl ocún.

V lidovém léčitelství se odvaru z hlíz a květů používalo proti vším a jiným parazitům.

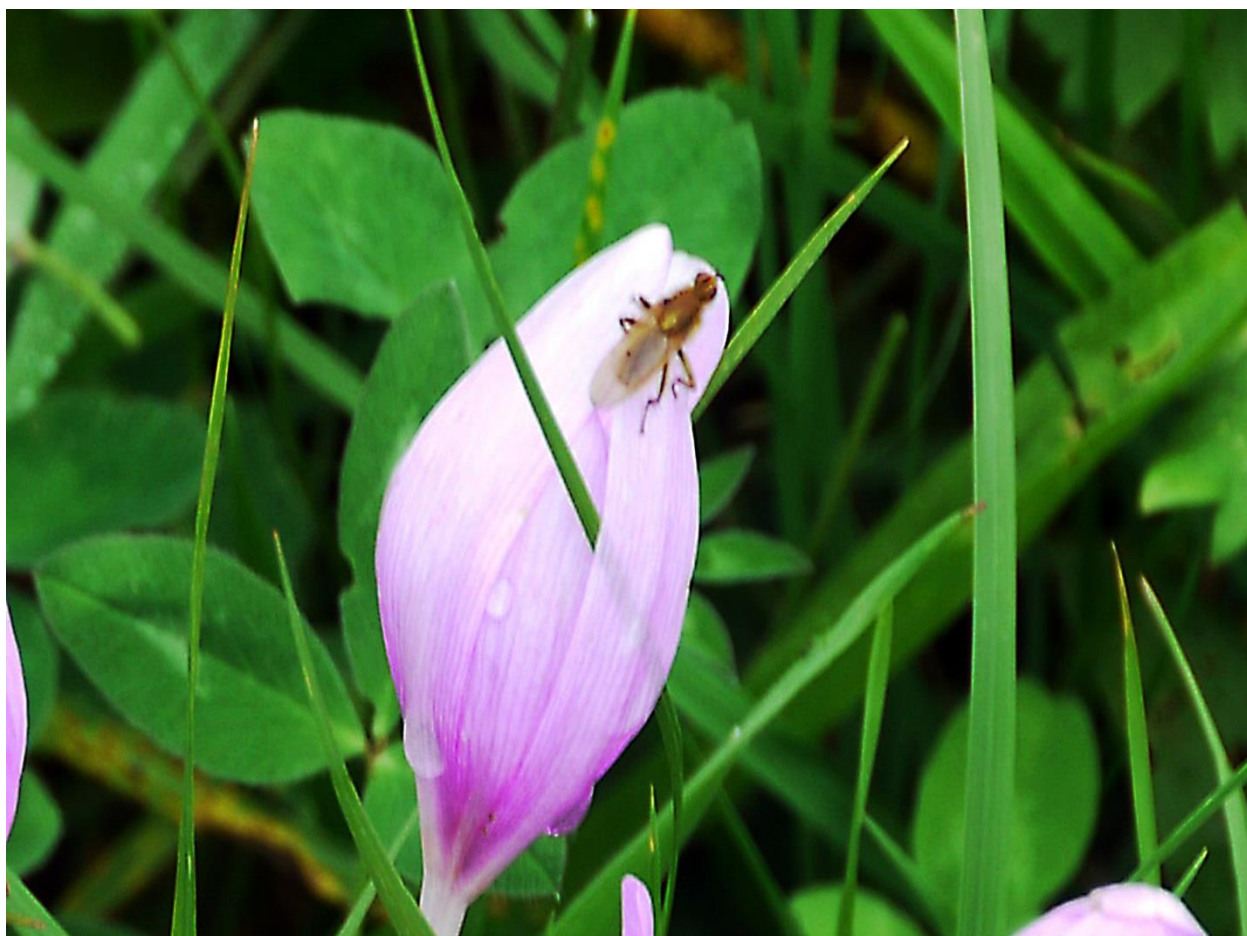

Je to vytrvalá rostlina s neobvyklým životním cyklem. Hluboko v zemi má až 7 cm dlouhou hlízu, z jedné strany vypouklou, z druhé strany plochou. Tu obaluje blanitá pochva - zbytek pochvy loňského listu. Na jaře se na spodku hlízy na ploché straně vytvoří obnovovací pupen, z něhož přes léto vyrostou jen kratičký a stále v zemi ukrytý stonek. Je spojen s hlízu, která funguje jako zásobárna živin. Stonek má několik šupinkovitých základů budoucích listů a základy květů. Na podzim z těchto základů vyrostou až nad povrch země jeden až tři květy a ostatní zakrní. Květy mají 10 až 30 cm dlouhou okvětní trubku, která vyčnívá 5 až 15 cm nad zem. Květ ocúnu je tedy vlastně jedním z největších květů - mnohdy měří skoro půl metru, ale jeho větší část je ukryta pod zemí.

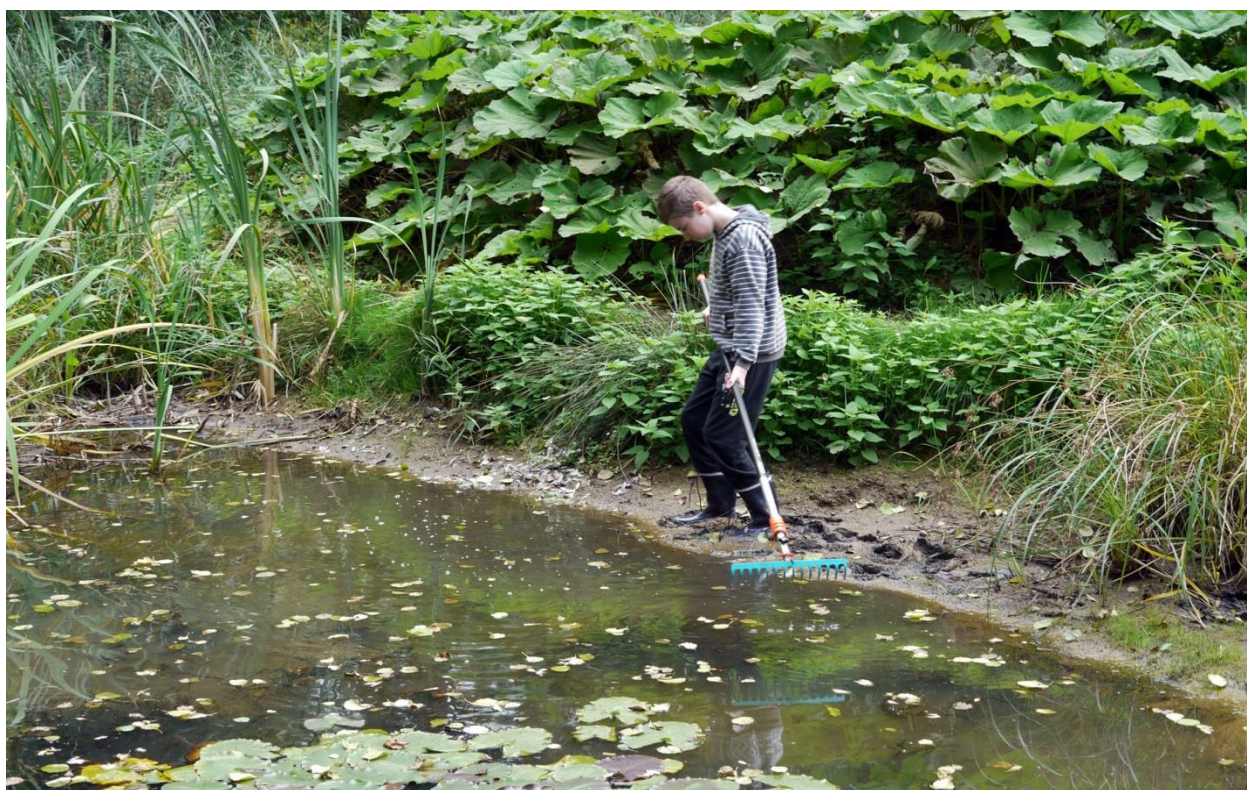
Neobvyklý životní cyklus, kdy se na podzim objevují květy a na jaře rostliny se semeny, vynesl ocúnu ve středověku název "Filius ante patrem" - tj. "syn před otcem".

Letošní suché léto a stejně suchý podzim, kdy je voda v tůních na nejnižší hranici, jsme využili k čištění nánosů bahna ze dna.

Měli jsme dva pomocníky, Matouše a Františka, kteří se snažili, co jim síly stačily.

Musíme uznat, že tůň jsou v dobrém mokřadu, když po několikaměsíčním suchu mají stále nějakou vodu. Podzimní sluníčko dnes už moc nehřálo.

J. Hejnová-MiSFN